

Dette undervisningsmateriale bygger på lydclip fra radioprogrammet Vildspor, der sendes på Radio4 og produceres af Videnslyd. Materialet er blevet til med støtte fra Aage V. Jensen Naturfond.

Ulve i Danmark

*Figur 1: Grå ulv
Foto: Pixabay.com*

**AAGE V.
JENSEN**
NATURFOND

videnslyd. **RADIO**

Materialet er udarbejdet af
Lærke Sofie Glerup, biolog

Faglige mål

Undervisningsmaterialet kan anvendes til at opfylde følgende faglige mål:

- Anvende fagbegreber og fagsprog, relevante repræsentationer og modeller til beskrivelse og forklaring af iagttagelser og analyse af enkle biologiske problemstillinger
- Indsamle, vurdere og anvende faglige tekster og informationer fra forskellige kilder
- Formulere sig såvel mundtligt som skriftligt om biologiske emner og give sammenhængende faglige forklaringer
- Demonstrere forståelse af sammenhænge mellem fagets forskellige delområder
- Anvende fagets viden og metoder til vurdering og perspektivering i forbindelse med samfundsmæssige, teknologiske, miljømæssige og etiske problemstillinger med biologisk indhold og til at udvikle og vurdere løsninger
- Behandle problemstillinger i samspil med andre fag

Stofområder

Materialet kan benyttes til at dække følgende kerne- og supplerende stof (niveau er anført i parentes)

- Økologi: samspil mellem arter og mellem arter og deres omgivende miljø, biodiversitet (A/B/C)
- Genetik (A/B/C)
- Bioetik (A/B)
- Populationsbiologi (A)
- Biologi som videnskabsfag (A)
- Biologiske databaser og Big Data (A)

Materiale til brug i undervisningen

Det primære materiale til dette undervisningsforløb består af lydsekvenser fra disse podcasts/radioprogrammer:

Ulven vender hjem 1:2: https://www.radio4.dk/program/vildspor/?id=ulven-vender-hjem-12_ep_07_03_20

Ulven vender hjem 2:2: https://www.radio4.dk/program/vildspor/?id=ulven-vender-hjem-22_ep_07_03_20

Ulvetid: https://www.radio4.dk/program/vildspor/?id=ulvetid_ep_16_01_21

Desuden suppleres med materiale fra Det Danske Ulveatlas: www.ulveatlas.dk

Derudover vil eleverne selv skulle fremsøge information for at besvare nogle af de foreslåede arbejdsspørgsmål/opgaver.

Tværfaglig undervisning og case i biologiundervisningen

Materialet kan evt. indgå i et tværfagligt forløb med samfundsfag, hvor der tages mere fat på lovgivningen, herunder EU Habitatdirektivet, et større politisk fokus og en snak om konsekvenser for samfundet ved at have ulve i Danmark.

Desuden kan materialet bruges som case for en række stofområder i biologifaget og fungere som supplerende materiale.

Forslag til undervisningsplan

INTRO: I 2012 vendte ulven tilbage til den danske natur efter næsten 200 års fravær. Siden gik indvandringen stærkt og i 2017 blev det første kuld ulvehvalpe født på dansk grund. Men ulvens tilbagevenden har ikke været uden konflikter. Husdyr er blevet dræbt og spist. Lokalbefolkningen er bekymrede for at sende deres børn i skoven og i 2018 blev en ulv skudt og dræbt for rullende kameraer. Men ulven er et fredet dyr og må derfor ifølge lovgivningen ikke skydes.

Over tre lektioner kommer I omkring ulvens biologi, den nationale ulveovervågning, lovgivningen og danskernes holdninger til ulven.

- 1. lektion: Ulven kom!
 - Historisk om ulve i Danmark
 - Status på ulvene netop nu
 - Hvordan den danske ulveovervågning foregår

- 2. lektion: Men hvor blev ulven af?
 - Lovgivning – hvordan er ulven beskyttet i Danmark?
 - Ulvene forsvinder sporeløst

- 3. lektion: Kan vi leve med ulven?
 - Rollespilsdiskussion mellem involverede parter i ulvedebatten

Forslag til indhold og arbejdsopgaver i de enkelte lektioner

1. lektion: Ulven kom!

Forberedelse:

Som forberedelse og introduktion til den første lektion lytter eleverne til en reportage med Kent Olsen, der er forsknings- og samlingschef på Naturhistorisk Museum Aarhus og ansvarlig for den danske ulveovervågning.

https://www.radio4.dk/program/vildspor/?id=ulvetid_ep_16_01_21

Reportagen ligger i 3 dele og kan høres 51:25-1.05:08, 1.15:59-1.22:55 samt 1.29:03-1.37:05

Eleverne forbereder følgende til første lektion (kræver egenresearch og lyt af reportagen):

- Lav en kort beskrivelse af, hvordan ulven lever. Hvad spiser den, hvor i verden findes der ulve, hvordan ser flokstrukturen ud, osv.?
- Hvor kommer de danske ulve fra?
- Hvornår var der sidst ulve i Danmark? Og hvor længe var de her dengang?
- Hvordan overvåges ulvene i Danmark? Hvilke spor bruger man?

På Ulveatlas.dk udgives der 4 gange om året en rapport med resultater fra ulveovervågningen. Find den nyeste rapport og undersøg følgende:

- Hvor mange ulve er der i Danmark ved den seneste kortlægning?
- Hvordan fordeler de sig på køn – hanner og hunner?
- Hvor i Danmark er der gjort observationer?
- I hvilke revirer lever der flest ulve ifølge det nyeste notat?
- Hvor mange forskellige ulve har der indtil nu været fundet i Danmark?
- Hvor mange hvalpe er blevet født i Danmark indtil nu?

Link til rapporter/notaterne: <https://www.ulveatlas.dk/fakta-om-ulve/>

2. lektion: Men hvor blev ulven af?

Forberedelse:

Som forberedelse lytter eleverne til et interview med Peter Sunde, zoolog og professor ved Aarhus Universitet: https://www.radio4.dk/program/vildspor/?id=ulvetid_ep_16_01_21

Interviewet kan høres 1.05:12-1.15:58

Mulige arbejdsspørgsmål:

- Ifølge Peter Sunde er der en unaturligt høj forsvindingsrate på ulvene. Hvordan registrerer forskerne forsvindingerne?
- Hvorfor tror Peter Sunde ikke, at ulvene dør naturligt?
- Hvad tror du kan være årsag til, at ulvene forsvinder? (elevernes forskellige svar diskuteres på klassen)

Desuden skal eleverne ved egen research finde ud af, hvordan ulven er beskyttet af lovgivningen. Er det national eller international lovgivning, der siger noget om ulven? Må vi regulere den, hvis den skaber problemer? Og hvad er reglerne for kompensation, hvis ulven angriber husdyr?

På klassen kan I desuden diskutere følgende spørgsmål:

- Ulven har været væk fra det meste af det nordvestlige Europa i mange år. Hvad har holdt den ude og hvorfor mon den vender tilbage netop nu?
- Store dyrs tilbagevenden til den danske natur skaber ofte debat. Det gælder fx for ulven og vildsvinet. Hvorfor vækker de store dyr så stærke følelser i os?
- Hvilken betydning har ulvenes tilstedeværelse på naturen? Ændrer de noget?

Ekstra til næste lektion:

Inden 2. lektion afsluttes, indeles eleverne i grupper til 3. lektions rollespil. Herunder findes forslag til en række grupper, men som minimum bør klassen indeles i de 3 førstnævnte.

- Biologer
- Landmænd
- Politikere
- (Jægere)
- (Almindelige borgere)
- (Indbyggere i lande, hvor der lever store rovdyr)

Se forberedelse under næste lektion.

3. lektion: Gruppearbejde og rollespil

Forberedelse:

Hver gruppe forbereder sig hjemmefra ved at lytte til forskellige dele af Vildspor-programmerne. Formålet er at finde de gode argumenter fra de forskellige lejre, så der til lektionen kan diskuteres på klassen.

Biologer:

Interview med biolog og museumsinspektør Morten DD Hansen:

https://www.radio4.dk/program/vildspor/?id=ulven-vender-hjem-12_ep_07_03_20

Kan høres 2:59-15:02

Landmænd:

Interview med landmand Caspar Rostbøl: https://www.radio4.dk/program/vildspor/?id=ulven-vender-hjem-12_ep_07_03_20

Kan høres 15:03-27:28

Politikere:

Interview med ulvedebattør, freelancejournalist og tidligere opstillet EU-politiker Erik Poulsen:

https://www.radio4.dk/program/vildspor/?id=ulven-vender-hjem-22_ep_07_03_20

Kan høres 2:45-11:20

Interview med Jacob Jensen, miljøordfører for Venstre:

https://www.radio4.dk/program/vildspor/?id=ulvetid_ep_16_01_21

Kan høres 1.22:56-1.29:02

Jægere:

Interview med Claus Lind Christensen, formand for Danmarks Jægerforbund:

https://www.radio4.dk/program/vildspor/?id=ulvetid_ep_16_01_21

Kan høres 24:11-33:27

Almindelige borgere:

Reportage, hvor reporter Emil ringer på døre i nærheden af Ulfborg:

https://www.radio4.dk/program/vildspor/?id=ulvetid_ep_16_01_21

Kan høres 34:47-40:44

Indbyggere i lande, hvor der lever store rovdyr

Interview med Christoffer Bugge Harder, forsker der bl.a. har boet i Texas:

https://www.radio4.dk/program/vildspor/?id=ulvetid_ep_16_01_21

Kan høres 40:46-50.00

Gruppearbejde

Tredje lektion starter med et kort gruppearbejde, hvor hver gruppe samles og taler om de vigtigste argumenter for deres side af sagen. Hvordan vil de fremføre deres argumenter? Er der fokus på fakta eller følelser fra deres synsvinkel?

På klassen

Størstedelen af timen foregår som et rollespil mellem de forskellige grupper. Som lærer er du ordstyrer/moderator og skal sørge for, at alle grupper kommer til orde. Afhængigt af hvor god tid I har, kan I lave det mere eller mindre som et show. Skal det være som i et debatprogram på tv, er det en snak i det lokale forsamlingshus til et borgermøde eller noget helt tredje?

Grupperne kan fx svare på følgende spørgsmål:

- Er ulven en hjemmehørende art? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Er der plads til ulve i Danmark? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Bør det være lovligt at skyde ulve i Danmark? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Hvilke holdninger har de enkelte grupper til ulven?
- Hvem skal tage beslutningen om de danske ulves fremtid?

Efter rollespils-diskussionen kan I evt. diskutere elevernes egne holdninger på klassen. Og om disse holdninger evt. har ændret sig efter at have arbejdet med ulv i dette forløb.

Er der brug for yderligere på timen, kan I evt. i fællesskab lytte til, hvordan det gik, da vi i Vildspor satte en landmand, en biolog og en politiker sammen for at diskutere ulv:

https://www.radio4.dk/program/vildspor/?id=ulven-vender-hjem-22_ep_07_03_20

Diskussionen kan høres 11:20-34:15.